

T.B.M.M.
HAKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ

Grup Başkanlığı

Sayı : 23457
Tarih : 10.01.2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 10/01/2023 16:18
Sayı: E-120.10-1151165

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye’de gazeteciler; yargılanma, gözaltı, tutuklanma, sansür tehdidi altında mesleklerini icra etmeye çalışmaktadır. Basın ve haber alma özgürlüğünü sağlayacak tedbirlerin alınması; basın ve gazetecilerin maruz kaldığı baskı, hak ihlallerinin son bulması ve buna yönelik gerekli yasal düzenlemelerin yapılması amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis araştırmasına açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

Şevin ÇOŞKUN

Muş Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

Basın, düşünce ve ifade özgürlüğü, demokrasinin tesisi açısından büyük bir öneme sahip olup iç hukukta ve uluslararası birçok sözleşmede güvence altına alınmıştır. Türkiye Anayasa’nın 28’inci Maddesi, "Basın hürdür, sansür edilemez. Devlet, basın ve haber alma hürriyetlerini sağlayacak tedbirleri alır" şeklindedir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 10’uncu Maddesi, "Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat özgürlüğünü de kapsamaktadır" demektedir. Ancak Türkiye’de basın, düşünce ve ifade özgürlüğünde yaşanan ihlaller her geçen gün artmaktadır.

GEREKÇE

Habercilik faaliyetleri nedeniyle gazetecilere yönelik fiziksel saldırı, ev baskını, gözaltı, yargılama, tutuklamalar devam etmektedir. Dolayısıyla basına sansür ve otosansür getirilmekte, toplumun haber alma hakkı ihlal edilmektedir. 2022 yılında medya kuruluşlarına ve basın çalışanlarına yönelik gerçekleşen sistematik saldırılar, basın özgürlüğüne dair vahim tabloyu açığa çıkarmaktadır. Dicle Fırat Gazeteciler Derneği, 2022 yılında gazetecilere ve basın kuruluşlarına yönelik yaşanan hak ihlalleri raporunu 9 Ocak 2023’te kamuoyuna açıklamıştır.

Dicle Fırat Gazeteciler Derneği'nin raporuna göre gazeteciler; yaşam hakkı ihlaline maruz kalmakta, darp edilmekte, engellenmekte, tehdit edilmekte ve mesleki faaliyetleri nedeniyle hukuksuz bir şekilde gözaltına alınmakta, yargılanmakta, tutuklanmaktadır. Raporda; gazetecilere yönelik hak ihlalleri 5 ayrı başlık altında toplanmış ve şu şekilde sıralanmıştır:

1-) Gazetecilerin yaşam hakkı ve güvenliği tehlikededir. 19 Şubat'ta Kocaeli'nde gazeteci Güngör Arslan öldürülmüştür. Ayrıca TSK'nin Kuzey ve Doğu Suriye'ye yönelik operasyonları sırasında haber takibi yapan Hawar Haber Ajansı (ANHA) muhabiri İsam Ebdullah 20 Kasım'da öldürülmüş ve 4 Ekim'de Irak Kurdistan Bölgesi'nin Süleymaniye kentinde ise Jineoloji Akademisi Üyesi ve gazeteci Nagihan Akarsel bir suikastla katledilmiştir. Türkiye'de mesleklerini icra eden gazetecilerin; 65'i saldırıya uğramış, 53'ünün evine baskın düzenlenmiş, 116'sı gözaltına alınmış, 39'u tutuklanmış, 118'i işkence ve kötü muameleye maruz kalmış, 42'si tehdit edilmiş ve ajanlık dayatmasına maruz kalmış, 132 olayda gazetecilerin haber takibi engellenmiş, tutuklu gazetecilere yönelik 96 hak ihlali yaşanmıştır.

2-) Düşünce ve ifade özgürlüğünde gazetecilere yönelik ihlaller atmaktadır. 68 gazeteci hakkında soruşturma açılırken 65'i hakkında dava açılmış, yargılanan 76 gazeteciye toplamda 1 müebbet, 181 yıl, 6 ay 22 gün hapis ve 8 milyon 105 bin 707 TL para cezası verilmiştir. Yargılamalar kapsamında 455 duruşma görülmüş ve 4 Ocak 2023 tarihi itibarıyla cezaevinde bulunan gazeteci sayısı 87 olmuştur.

3-) Gazeteciler, ekonomik ve sosyal hakları yönünden ciddi sorunlar yaşamaktadır. 22 gazetecinin işine son verilmiş, 1'inin basın kartı iptal edilmiştir.

4-) Basın ve medya kuruluşlarına yönelik saldırılar, engellemeler ve sansür devam etmektedir. RTÜK tarafından 32 yayına 54 ceza ve 75 yayın yasağı kararı verilmiştir.

5-) İnternet medyasına yönelik erişim engelleri artmaktadır. 56 internet sitesi kapatılmış, 1109 habere ve 2210 sosyal medya içeriğine erişim engeli getirilmiştir.

Ayrıca 2022 yılında düzenlenen operasyonlarla özellikle Kürt gazeteciler saldırıların hedefinde olmuştur. Mesleki faaliyetleri nedeniyle Kürt gazetecilerin evlerine ve işyerlerine yapılan baskınlar artmıştır. Diyarbakır'da 8 Haziran'da DFG'nin üye ve yöneticilerine, Mezopotamya ve Jinnews ajanslarına operasyonlar düzenlenmiş, 20'si gazeteci 22 kişi gözaltına alınmıştır. Yapılan aramalarda gazetecilerin fotoğraf makinesi, kamera, not defteri, bilgisayar gibi ekipmanlarına el konulmuştur. Gözaltı süresi 8 gün devam etmiş ve 16 gazeteci tutuklanmıştır. Üzerinden 7 ay geçmesine rağmen tutuklu bulunan 16 gazeteciye

dair herhangi bir iddianame hazırlanmamıştır. Ayrıca yine benzer bir şekilde 25 Ekim’de Ankara merkezli Mezopotamya Ajansı’na başka bir operasyon düzenlenmiş, gazetecilerin ev ve işyerlerine baskın yapılmış, 11 gazeteci gözaltına alınmıştır. Gözaltında işkence ve kötü muameleye maruz kalan gazetecilerden 9’u 29 Ekim’de tutuklanmıştır. Böylece 2022 yılının son 6 ayında 27 özgür basın çalışanı tutuklanmıştır. Bu kapsamdaki saldırıların hedefinde bir de Türkiye’de tek Kürtçe yayın yapan Xwebûn gazetesi bulunmaktadır. Gazeteye yönelik toplatma kararı bulunmamasına rağmen yıl içerisinde birçok kez dağıtımı engellenmiş, birçok sayısına el konulmuş ve dağıtım firması tehditlere maruz kalmıştır. Bu saldırılarla özgür basına ve Kürt gazetecilere yönelik tahammülsüzlük bir kez daha açığa çıkmıştır.

Türkiye’de gazetecilere yönelik devam eden saldırılar, engellemeler, hukuksuz yargılamalar, gözaltılar, tutuklamalar ve cezalandırmalar basın ve ifade özgürlüğüne yönelik ihlaller olmakla birlikte toplumun haber alma hakkının da engellenmesidir. Bu bağlamda; Basın ve haber alma özgürlüğünü sağlayacak tedbirlerin alınması; basının ve gazetecilerin maruz kaldığı baskı, hak ihlallerinin son bulması ve buna yönelik gerekli yasal düzenlemelerin yapılması amacıyla araştırma komisyonunun kurulmasını talep ederiz.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	
2	NURAN İMİR	ŞIRNAK	
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	
4	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	
5	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	
6	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	
7	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
8	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	
9	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	
10	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
11	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	
12	MURAT SARISAÇ	VAN	
14	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	
15	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	
16	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	
17	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
18	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	
19	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	
20	FELEKNAS UCA	BATMAN	